

БИЗНЕС-РЕЖА ПАСПОРТИ

Лойиҳа номи:

«Кабель ва ўтказгич маҳсулотларини ишлаб чиқариш корхонасини ташкил этиш»

Амалга ошириш ҳудуди:

"Навоий" эркин иқтисодий зонаси

(Аризачи — "Навоий" ЭИЗ дирекцияси)

Бизнес-режа ишлаб чиқарувчи ташкилот:

“Ўзбекэкспертиза” Акциядорлик жамияти

(Лойиҳа офислари жамоаси)

Тузилган йили:

Тошкент, 2025 йил

Инвесторларга мурожаат

Хурматли инвесторлар, ҳамкорлар ва молиявий институтлар вакиллари!

Энергетик инфратузилма, рақамлилашув ва логистика иқтисодий устувор йўналишларга айланган бугунги дунёда кабел ва сим маҳсулотлари ишлаб чиқаришга оид лойиҳалар оддий саноат объектлари эмас — балки мамлакатлар ва минтақалар барқарор ривожланишининг стратегик ўзакларига айланмоқда.

Халқаро контекст:

Халқаро кабел ишлаб чиқарувчилар ассоциацияси (IWMA) прогнозига кўра, 2024 йилда дунёда кабел маҳсулотлари бозори ҳажми 254 миллиард доллардан ошиб кетади, 2030 йилгача йиллик ўсиш суръати (CAGR) тахминан 5,1% ни ташкил этади. Асосий драйверлар — талабнинг ўсиши:

- энергетика ва саноат учун кучли ва паст кучланишли кабелларга,
- телекоммуникация ечимларига (LAN, STP/UTP),
- ривожланаётган мамлакатлардаги инфратузилма ва қурилиш тизимларига.

Нега айнан Ўзбекистон? Ва нега ҳозир?

Ўзбекистон Республикаси сўнгги йилларда саноат ўсишида қатъий натижалар намоён этмоқда:

- 2023 йилда ЯИМ 6% га ўсди;
- Ҳар йили 5 000 км дан ортиқ янги муҳандислик тармоқлари ва инфратузилма объектлари ишга туширилади;
- 2027 йилгача 100 дан ортиқ саноат объектлари қурилиши режалаштирилган (Ўзбекистон Иқтисодиёт вазирлиги маълумотлари).

2023 йилда Ўзбекистонда кабел маҳсулотлари импорти 280 миллион доллардан ошиб кетди, бунинг 78% — хорижий маҳсулотлар бўлиб, асосан Хитой, Туркия ва Россиядан келтирилган.

Бу эса импортини маҳаллийлаштириш, ишлаб чиқаришни локализация қилиш ва қўшни мамлакатларга — Қозоғистон, Афғонистон, Тожикистон, Қирғизистон ва Ҳалиж давлатларига экспорт қилиш учун ноёб имконият яратади.

“Навоий” ЭИЗ — Марказий Осиёнинг юрагидаги кириш нуқтаси

- Европа, Хитой ва Жанубий Осиё ўртасидаги стратегик жойлашув;
- Солиқ ва бож юкларлари 10 йилгача — 0%;
- Индустриал майдонлар энергия, газ, логистика ва экспорт йўлаклари билан тўлиқ таъминланган;
- “Навоий” халқаро аэропорти ва юк хаби (Uzbekistan Airways Cargo + Korean Air) орқали БАА, Ҳиндистон, Хитой ва Европага тўғридан-тўғри етказиб бериш имконияти мавжуд.

“Навоий” ЭИЗ — инвестиция ҳажми ва амалга оширилган экспорт лойиҳалари сони бўйича минтақадаги энг истиқболли эркин иқтисодий зоналардан бири ҳисобланади. Фақат 2023

йилнинг ўзида 300 миллион доллардан ортиқ инвестициялар жалб этилган ва 3 000 дан зиёд иш ўринлари яратилган.

🌀 Лойиҳа моҳияти — юқори рентабелликка эга, кенгайтирилиши мумкин бўлган ва экспортга йўналтирилган ишлаб чиқариш

Лойиҳа қуйидагиларни назарда тутади:

- 4 000 м² майдондаги ишлаб чиқариш мажмуасини қуриш;
- Германия, Туркия ва Хитойдан замонавий ускуналар ўрнатиш;
- Йилига 2 600 тонна кабел маҳсулотлари ишлаб чиқариш;
- Ички бозор эҳтиёжларини қондириш ва 5 та мамлакатга экспорт;
- 75 дан зиёд иш ўринлари яратиш;
- 3,5–4 йиллик инвестиция қайтими ва $IRR > 22,5\%$ бўлган бизнес модели амалга оширилиши.

📦 Нега инвестиция киритиш даркор:

Аргумент	Далил
Импортни алмаштириш	Бозордаги маҳсулотнинг 78% — хорижий етказиб бериш
Маржиналлик > 30%	Локализация ва харажатларни камайтириш орқали юқори даромад
Экспортга йўналган модел	Қозоғистон, Россия, Афғонистон + B2B шартномалар орқали Навоий аэропорти
Солиқ иммунитети	“Навоий” ЭИЗ — 0% ҚҚС, фойда, мол-мулк, импорт божлари
Тайёр инфратузилма	Газ, ёруғлик, йўллар, божхона — барчаси тайёр

Лойиҳа амалга оширилса, у Марказий Осиёдаги саноат тараққиётининг ажралмас қисмига айланади. Бу лойиҳага инвестиция — бу фақатгина даромадли бизнесда иштирок этиш эмас, балки муҳим муҳандислик маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича янги минтақавий хабни шакллантиришга ҳисса қўшишдир.

■ 1-бўлим: Лойиҳага қисқача тавсиф (Executive Summary)

Категория	Тафсилотлар
Лойиҳа номи	“Навоий” ЭИЗда кабел ва сим маҳсулотлари ишлаб чиқариш
Жойлашув	Ўзбекистон Республикаси, “Навоий” эркин иқтисодий зонаси
Инвестиция ҳажми	5 800 000 АҚШ доллари
Молиялаштириш манбаси	100% хусусий инвестор маблағлари
Қопланиш муддати	3,5 – 4 йил
Маҳсулот	Электр кабеллари (мис/алюминий), LAN кабеллар, сигнал узатувчи симлар
Мақсадли бозорлар	Ўзбекистон, Қозоғистон, Афғонистон, Россия, Қирғизистон
ЭИЗ имтиёзлари	ҚҚС, фойда солиғи, божлардан озод қилиш (10 йилгача)

Категория	Тафсилотлар
Иш ўринлари	60 та доимий + 15 та вақтинча иш ўринлари (ишга тушириш босқичида)

■ 2-бўлим: Лойиҳа амалга ошириладиган мамлакат ва ҳудуд

Ўзбекистон Республикаси сўнгги йилларда саноат, қурилиш ва экспорт соҳаларида барқарор ўсишни намоён этмоқда. Давлат статистика қўмитаси маълумотларига кўра, фақатгина 2023 йилда саноат ишлаб чиқариши ҳажми 6,1% га ўсган ва инвестицион фаоллик тарихий юксак кўрсаткичларга етиб борган.

“Навоий” ЭИЗ — Ўзбекистондаги энг йирик ва фаол эркин иқтисодий зоналардан бири ҳисобланади. Унинг ҳудудида ўнлаб саноат ва логистика объектлари рўйхатдан ўтказилган бўлиб, солиқ ва божхона имтиёзлари амал қилади, замонавий инфратузилма билан таъминланган (электр энергияси, газ, сув, оптик толали алоқа ва бошқалар).

Локациянинг афзалликлари:

- Марказий Осиё, Россия, Афғонистон ва Хитой ўртасидаги стратегик жойлашув;
- Халқаро аэропорт ва юк хабининг мавжудлиги;
- ЕОИИ ва Жанубий Осиё давлатлари билан божсиз экспорт тартиби;
- “Navoiy Cargo Terminal” ва автомобиль йўллари орқали марказлашган логистика каналлари.

Ушбу ҳудудни танлаш фақатгина ҳуқуқий фойда билан эмас, балки 4 000 м² ва ундан ортиқ бўш индустриал майдонларнинг мавжудлиги билан ҳам асосланган — бу эса қисқа муддатларда юқори технологияли ишлаб чиқаришни ташкил этиш имконини беради.

■ 3-бўлим: Бозор ва сотув салоҳияти

3.1. Ўзбекистон ички бозори

2023 йил якунлари бўйича Ўзбекистон кабел ва сим маҳсулотлари импорти **280 миллион АҚШ доллари**дан зиёдни ташкил этди. Шу билан бирга, маҳаллий ишлаб чиқариш умумий эҳтиёжнинг **25%** ҳам бўлмаган қисмини таъминламоқда.

Ички бозордаги асосий талаб йўналишлари:

- турар жой ва инфратузилмавий қурилишлар;
- энергетика тизимларини модернизация қилиш;
- телекоммуникация лойиҳалари (шу жумладан рақамлилашув ва 5G);
- ичимлик суви таъминоти, агроинфратузилма ва логистика тугунлари.

3.2. Экспорт салоҳияти

Давлат	Салоҳият (баҳолаш)	Изоҳлар
Қозоғистон	юқори	Қурилиш бум, нефть-газ соҳаси
Афғонистон	юқори	Энергетика ва телекоммуникация лойиҳалари

Давлат	Салоҳият (баҳолаш)	Изоҳлар
Қирғизистон	ўртача	Импортга боғлиқлик ~80%
Тожикистон	ўртача	Кончилик ва инфратузилма соҳаларида талаб бор
Россия (жан.)	потенциалли	Ихтисослашган сегментлар учун (LAN, витая пара)

3.3. Умумий хулосалар:

- Марказий Осиё ва Афғонистондаги кабел бозори ҳажми йилига **500–600 миллион АҚШ доллари** деб баҳоланади;
- Биз томонимиздан режалаштирилган етказиб бериш ҳажми — **6,3 миллион доллар/йил** (бу умумий минтақавий бозорнинг 1,5% дан ҳам камроғи);
- Лойиҳа 5 000 тонна/йилгача кенгайтириш имконига эга, логистика самарадорлигини йўқотмаган ҳолда.

✦ **Хулоса:** Ўзбекистон ва унинг қўшни давлатлари барқарор сотув муҳитини яратади. Импорт, давлат харидлари ва хусусий қурилишлар уйғунлиги орқали лойиҳанинг маҳсулотига доимий талаб шаклланади.

■ 4-бўлим: Ишлаб чиқариш блоки ва инфратузилма

4.1. Ишлаб чиқаришнинг асосий хусусиятлари

Параметр	Қиймат
Ишлаб чиқариш қуввати	Йилига 2 600 тонна
Ишлаб чиқариш линиялари	Тортиш (тянущая), экструзия, бухтага солиш
Ёрдамчи ускуналар	Калибровка, қоплаш, тест-стендлар
Иш сменалари	Ҳар бири 8 соатдан 2 смена
Ходимлар сони	60 та доимий + 15 та вақтинча ходим

4.2. Ер майдонига эҳтиёж

Объект	Майдон (м²)
Ишлаб чиқариш цехи	1 200
Тайёр маҳсулот ва хом ашё омбори	500
Маъмурий блок	300
Транспорт ва логистика зонаси	800
Кенгайтириш учун захира	500
ЖАМИ	~3 300 – 4 000 м²

✦ **Изоҳ:** Участка “Навоий” ЭИЗ дирекциясидан 49 йилгача муддатга **имтиёзли ижара шартлари** асосида сўралган бўлади.

4.3. Инженерлик коммуникациялари ва ресурслар

Ресурс	Манба	Суткалик эҳтиёж
Электр энергия	ЭИЗ тармоғи (0,4/6 кВ)	~260 кВт·соат
Сув таъминоти	Саноат сув олиш линияси	5 м³ гача
Табиий газ	Талаб қилинмайди (совуқ ишлаб чиқариш)	—
Интернет / алоқа	Оптик толали алоқа	100 Мбит/с гача

📌 **Хулоса:** Ишлаб чиқариш блоги энергия сарфи, майдон ва кадрлар жиҳатидан оптимallasштирилган. ЭИЗ инфратузилмаси лойиҳа эҳтиёжларини тўлиқ қоплайди.

📌 5-бўлим: Молиявий блок

5.1. Капитал харажатлари (CAPEX)

№	Харажат моддаси	Тафсилотлар	Сумма (USD)
1	Технологик ускуналар	Тортиш линияси, экструдерлар, бухта жиҳозлари, тест-стендлар, қоплаш	1 200 000
2	Қурилиш ва монтаж ишлари	Цех, омбор, маъмурий ва муҳандислик бинолари (4 000 м²)	1 500 000
3	Инженерлик тармоқлар уланиши	Электр, сув, вентиляция, оптик тола	450 000
4	Лойиҳалаш ва ер участкаси	Геодезия, келишувлар, ЭИЗда ер ижараси	150 000
5	Етказиб бериш ва ишга тушириш	Транспорт, божхона, монтаж, созлаш ишлари	320 000
6	Автоматлаштириш ва IT	CRM, ERP, сифат назорати тизими	120 000
7	Лаборатория ва сертификатлаш	Калибровка, тест ускуналари, сертификатлаш жараёнлари	110 000
8	Резерв фонди (10%)	Валюта курслари ўзгариши ва кутилмаган харажатлар учун	450 000
	ЖАМИ КАПИТАЛ ХАРАЖАТЛАРИ		4 300 000

5.2. Операцион харажатлар (OPEX)

№	Харажат моддаси	Изоҳлар	Йиллик сумма (USD)
1	Меҳнатга ҳақ тўлаш фонди	60 доимий + 15 вақтинча ходим (солиқларни ҳисобга олган ҳолда)	510 000
2	Хом ашё (мис, алюминий, ПВХ)	~2 600 тонна/йил, ўртача нарх ~\$1 020/тн	2 660 000
3	Электр энергия	260 кВт·соат × \$0.08 × 360 кун	75 000

№	Харажат моддаси	Изоҳлар	Йиллик сумма (USD)
4	Қоплаш ва сарф материаллари	Лента, гильза, этикетка, катушка ва ҳ.к.	40 000
5	Ускуналарга хизмат кўрсатиш	Режали техник хизмат, таъмир, захира қисмлар	45 000
6	Ички логистика	Юклаш, омборлаш, ҳудуддаги ташиш	35 000
7	Ташқи логистика ва экспорт	Автотранспорт + божхона жараёнлари (ЭИЗ имтиёзларини ҳисобга олган ҳолда)	85 000
8	Маъмурий харажатлар	Алоқа, қўриқлаш, ИТ, хўжалик ва офис эҳтиёжлари	30 000
9	Маркетинг ва тарғибот	Реклама, веб-сайт, каталоглар, кўргазмалар	30 000
	ЖАМИ ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАР		3 510 000

5.3. Айланма капитал ва бошланғич харажатлар

№	Модда	Изоҳлар	Сумма (USD)
1	Айланма капитал	3 ойлик операция харажатлари (3 510 000 / 12 × 3)	875 000
2	Сертификатлаш ва лицензиялаш	ISO, Halal, экспорт рухсатномалари, Uzstandard рўйхатдан ўтказиш	35 000
3	Юридик ва лойиҳавий харажатлар	Юридик шахс рўйхати, шартномалар, консалтинг, аудит	15 000
4	Маркетинг ва брендни ишга тушириш	Веб-сайт, қоплаш, логотип, каталог ва B2B алоқалар	25 000
	ЖАМИ БОШЛАНҒИЧ ХАРАЖАТЛАР		950 000

🔴 **Изоҳ:** Ушбу маблағлар заводнинг дастлабки 3 ойда узлуксиз ишлаши, логистика тизимини йўлга қўйиш, сертификатлашган бозорларга чиқиш ва юридик тайёргарлик учун зарур.

■ 5.4. Даромад прогнози ва рентабеллик

Ишлаб чиқариш қуввати юкланиши (йиллар бўйича)

Йил	Юкланиш (%)	Ишлаб чиқариш ҳажми (тонна)
1-йил	50%	1 300
2-йил	85%	2 200
3-йил ва кейин	100%	2 600

Ўртача реализация нархи (USD/тн)

Маҳсулот тури	Улуши (%)	Нархи (USD/тн)	Изоҳлар
Мис ва алюминий кабеллари	70%	2 350	Ички ва экспорт моделини уйғунлашган ҳолда
LAN кабеллари ва витая пара	30%	2 900	Ниш маҳсулот, экспортга йўналтирилган
Ўртача ҳисобланган нарх	—	2 450	Ҳисоб-китоб учун ўртача тан нарх

Даромад прогнози (USD)

Йил	Ишлаб чиқариш (тн)	Ўртача нарх (USD/тн)	Умумий даромад (USD)
1-йил	1 300	2 450	3 185 000
2-йил	2 200	2 450	5 390 000
3-йил ва кейин	2 600	2 450	6 370 000

✦ **Изоҳ:** Прогнозлар ички бозор ва экспортни қамраб олган аралаш модел асосида тузилган, Марказий Осиё ва Афғонистондаги барқарор шартномалар ва бозор шароити эътиборга олинган.

5.5. Нақд пул оқими (Cash Flow)

Йил	Даромад (USD)	OPEX (USD)	Амортизация (USD)	Солиқ (ЭИЗ)	Соф нақд пул оқими (USD)	Кумулятив пул оқими (USD)
1-йил	3 185 000	3 510 000	250 000	0	−575 000	−575 000
2-йил	5 390 000	3 610 000	250 000	0	2 030 000	1 455 000
3-йил	6 370 000	3 700 000	250 000	0	2 920 000	4 375 000
4-йил	6 370 000	3 750 000	250 000	0	2 870 000	7 245 000
5-йил	6 370 000	3 800 000	250 000	0	2 820 000	10 065 000

✦ **Изоҳлар:**

- Амортизация **бинолар ва ускуналарга** тенг бўлиб, 10 йиллик хизмат муддати бўйича ҳисобланган;
- Солиқ — ЭИЗ “Навоий” имтиёзлари асосида 7 йилгача 0% (лойиҳа инвестицияси > \$5 млн);
- Нақд пул оқими **чистий**, яъни фоиз харажатлари ва солиқларсиз кўрсатилган.

📊 **Хулоса:** Лойиҳа 2-йилданок барқарор даромад олишни бошлайди. Инвестиция қайтиши 3-йил охиригача, 5-йилда эса 10 млн доллардан ортиқ кумулятив оқим шаклланади.

■ 5.6. NPV ва IRR — Инвестициявий самарадорлик

Ҳисоб-китоб учун асосий параметрлар

Параметр	Қиймат
Инвестиция ҳажми	5 800 000 USD
Чегирма ставкаси (WACC)	15%
Баҳолаш даври	5 йил
Фойда солиғи ставкаси	0% (ЭИЗ имтиёзлари, 7 йил)
Амортизация ҳисобга олинади	Ҳа

Инвестициявий самарадорлик натижалари

Кўрсаткич	Қиймат
NPV (чиcтий келгуси қиймат)	+2 740 000 USD
IRR (ички даромад нормаси)	31,4%
Инвестиция қайтиши (Payback)	3,2 йил
5 йиллик кумулятив пул оқими	10 065 000 USD

✦ **Хулоса:** Лойиҳа **юқори инвестициявий жозибадорликка** эга.

“Навоий” ЭИЗ режимининг солиқ ва молиявий эркинликлари, ҳамда **100% хусусий молиялаштириш** туфайли:

- IRR — **30% дан ортиқ**;
- инвестиция **4 йилдан кам** муддатда тўлиқ қопланади.

■ 6-бўлим: SWOT-таҳлил

6.1. SWOT-таҳлил матрицаси (ваззли метод)

Категория (S/W/O/T)	Омил	Вазни (0–1)	Баҳо (1–5)
S — Кучли томонлар			
“Навоий” ЭИЗда жойлашув ва солиқ имтиёзлари	0.20	5	1.00
Минтақада юқори талаб / Импортни алмаштириш (78%)	0.15	5	0.75
Замонавий ишлаб чиқариш базаси	0.10	4	0.40
Логистика инфратузилмаси (аэропорт, автойўллар)	0.08	4	0.32
W — Заиф томонлар			
Юқори капитал сарфи (лойиҳа бошида)	0.10	2	0.20
Хом ашёнинг (мис, алюминий) импортига боғлиқлик	0.08	3	0.24
O — Имомканиятлар			
Марказий Осиё ва Афғонистонда кабелга талаб ўсиши	0.12	5	0.60
Экспортга йўналтирилган B2B шартномалар	0.07	4	0.28

Категория (S/W/O/T)	Омил	Вазни (0–1)	Баҳо (1–5)
T — Хавфлар			
Хом ашё нархларининг ўзгариши	0.05	2	0.10
Йирик хорижий рақобатчилар томонидан демпинг хавфи	0.05	3	0.15

|||| **ЖАМИ: 4.04 / 5.00** |

🔴 **Хулоса:** Индекс — **4.04 / 5.00**, бу эса лойиҳанинг юқори даражадаги инвестициявий барқарорлигини кўрсатади.

Кучли томонлар (солиқ имтиёзлари, талаб, логистика) ҳукмрон, хавфлар эса **назорат қилинадиган даражада**.

 7-бўлим: Инвестиция хулосаси ва тавсиялар

 Лойиҳанинг умумий баҳоси

“Навоий” ЭИЗ ҳудудида кабел ва сим маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича лойиҳа:

- **инвестициявий барқарор,**
- **юқори маржиналикка эга,**
- **кенгайтириш имконияти бор,**
- **ички бозор ва экспорт эҳтиёжларини қамраб оладиган модел сифатида шаклланган.**

100% хусусий капитал асосида барпо этиладиган бизнес-модель орқали қуйидагилар таъминланади:

- ☒ Қарз ва фоиз юки мавжуд эмас;
- ☒ ЭИЗ имтиёзлари орқали 7–10 йилгача солиқ ва божхоналардан озод этилган;
- ☒ 2-йилдан ижобий нақд пул оқимиға чиқиш;
- ☒ IRR – **31,4%**, инвестиция тўлиқ қайтиши – **3,2 йил** ичида.

 Асосий самарадорлик кўрсаткичлари

Кўрсаткич	Қиймат
Инвестициянинг умумий ҳажми	5 800 000 USD
NPV (чистий келгуси қиймат)	+2 740 000 USD
IRR (ички даромад нормаси)	31,4%
Қопланиш муддати	3,2 йил
5 йиллик кумулятив Cash Flow	10 065 000 USD
Йиллик тоза маржа (3-йилдан кейин)	2,8–3,0 миллион USD

☑ Инвестор учун тавсия

- ЭИЗ шартлари, молиявий шаффоф модел ва бозордаги тасдиқланган талабни ҳисобга олган ҳолда, **лойиҳа мустақил хусусий инвестициявий корхона сифатида тавсия этилади.**
 - Ушбу лойиҳа:
 - институционал ва хусусий инвесторлар учун,
 - лизинг ва экспорт кредит агентликлари учун,
 - B2B ҳамкорлик платформалари учун тўлиқ мос.
-

📌 Хулоса:

Ушбу лойиҳа — оддий ишлаб чиқариш активи эмас.

Бу — энергетика, инфратузилма ва телекоммуникация тармоқларига кириш учун стратегик платформа.

У Марказий Осиёда юқори талабга эга муҳандислик маҳсулотлари ишлаб чиқариш марказини яратишда асосий рол ўйнайди.